ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑԼԵԶՎԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՄԲԻՈՆ	ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՎ ՆՐԱ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՅԻ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈԴՈՒԼ	ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՌԱՐԿԱՅԻԴԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1708B4/18
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	4-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ՁԵՎԱՎՈՐԵԼ Պատկերացում հայերենի լեզվական իրողությունների պատմական ձեւավորման ու զարգացման , գոյությա անցած փուլերում հայոց լեզվի կառուցվածքի մեջ կատարված փոփոխությունների վերաբերյալ: Նկարագրել լեզվի տարբեր մակարդակներում հանդես եկողմիավորներիանցածպատմականուղին, նործնվողերեւույթներիգործառությանոլորտ-ներնուուղրանցառաջացմանպատճառները:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	ԳԻՏԵԼԻՔ • Բնորոշելհայերենիհնչյունականհամակարգիձևավորման հիմքերը: • Ճանաչելհայերենիբառայինկազ-միպատմականզարգացմանհիմնականառանձնահտկությունները: • Պատկերացումունենալքերականականիրողություններիծ ագմանեւպատմականզարգացմանհիմնականառնձնահա-տկություններիմասին: ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ • Մեկնաբանելհայերենիմեջկատարվողլեզվականփոփոխությունների պատմականպատճառները: • Ներկայացնելլեզվականերեւույթ-ներիպատճառահետեւանքայինկապըարտալեզ-վականիհանգամանքներիկամգործոններիհետ: ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ • Ճիշտըմբռնելհայերենիհնչյունական, բառա-յինեւքերականականկառուցվածքիիրողություններիան-ցածպատմականուղին: • Կարողանալընկալելլեզվա-կաներեւույթներըիրենցառաջացմանուզարգացմանմեջ: • Գործնականումկիրառելձեռքբերվածգիտելիքները:
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄ ԱՆՆԿԱՐԱԳԻՐ	• ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 2 • ԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄ –33 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ –16 • ՍԵՄԻՆԱՐ-17 • ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ –10 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ –2
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	Նախնականգիտելիքներհայերենիպատմության,

	անցածուղուեւարդիիրողություններիմասին՝ավագդպրոցիչա-փորոշիչներինհամապատասխան:
ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ	Խոսքային և զննական մեթոդներ • Դասախոսություն • Զրույց • Ինտերակտիվ քննարկում • Խմբային և ինքնուրույն աշխատանք
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	• Հայերենիպատմականքերականությանբովանդա-կությունը, հասկա-ցություննրաբաղկացուցիչմասերիվերաբերյալ • Հայերենիպատմականհնչյունաբանություն. հիմնա-կանհնչյունականիրողություններըհայերենիժամանակայի նուտարածականկտրվածքներում. ձայ-նավորականուբաղաձայնականհամակարգե-րիծագումնաբանականաղերսներըհնդեվրոպա-կանիրողություններիհետեւնրանցպատմա-կանփոփոխությունները, երկբարբառներիպատմա-կանզարգացումը, շեշտիբնույթիուղիրքիառանձ-նահատկություններըպատմականշրջանում, պատմականհնչյունափոխություններ: • Հայերենիբառայինիրողություններըիրենցզար-գացմանընթացքիմեջ. բառիկառուցվածքըպատ-մականհայեցակետից, բառակազմականիրողություն-ներիպատմականզարգացումը /բառաբարդում, ածանցում/, բառապաշարիծագումնաբանականշերտերի /բնիկ, փոխառյալ, անհայտծագմանբառեր/ քանակականեւորակականկողմերիհարա-բերակցությունըհայերենիպատմականզարգացմանմեջ: Բառերիկենսունակությունըեւակտի-վությունըպատմականգործընթաց: • Հայերենիձեւաբանականիրողություններըիրենցզարգացմ անընթացքիմեջ. Անուններիհոլովմանհամա-կարգիծագումնուհետագափոփոխություն-ները,խոնարհմանհամակարգիպատմականզարգացումը /բայիգրաբարյանսահմանականներկաեւանցյալիանկատ արժամանակաձեւերիփոխանցումըստորադասական, միջինհայերենյան «կու» մասնիկովսահմանականներկաեւանցյալիանկատարժամ անակաձեւերիարդիհայերենյանփոխանցումըպայմանակ անեղանակիձեւերի, գրաբարիստորադասականեղանակիվերացումը, նորեղանակաձեւերիիհայտգալը, հրամայականեւստորադասականեղանակների, կրավորականիսեռայինդրսեւորմանպատմականզարգա-ցումներըեւայլն /: • Հայերենիշարահյուսականիրողություններնիրենցզարգացմա նընթացքիմեջ. Կապակցության եղանակների, նախադասության կառուցվածքային տեսակների պատմական զարգացումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
ՀԻՄՆԱԿԱՆ	1. Հ.Մուրադյան, Հայոցլեզվիպատմականքերականություն, հ. 1,2, Եր., 1976, էջեր …5-9, 11-242

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ	1. Ս. Ղազարյան, Հայոցլեզվիհամառոտպատմու-թյուն, Եր., 2006, 426 էջ:

	2. Գ.Ջահուկյան, Հայոցլեզվիպատմություն /նախա գրայինշրջան/, Եր., 1998 3. Գ.Ջահուկյան, Հայերենիհոլովմանիստեմըեւ - նրածագումը, Եր, 1959 4. Գ.Ջահուկյան,Հայոցլեզվիզարգացումըեւկա - ռուցվածքը, Եր., 1969 5. Հ.Աճառյան, Լիակատարքերականությունհայոց լեզվի՝համեմատությամբ 562 լեզուների, հ. 3-5, Եր., 1957-1971

ՍՏՈՒԳՄԱՆԵՎԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ	Ընթացիկ ստուգումներ Նախատեսվածէբանավորեւգրավորստուգումներ, ստուգողական աշխատանք անհատական աշխատանք

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	1. Բաղադրիչ 1 – 10% (հաճախումներ) 2. Բաղադրիչ 2 – 20% (ընթացիկ ակտիվություն) 3. Բաղադրիչ 3 – 70% (ամփոփիչ ստուգում)

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

Գնահատման թվային միավորը	Տառային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A-	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B-	4-
66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C-	3-
Մինչև 39	D	2

Ուսանողիծանրաբեռնվածությանաշխատաժամանակըկրեդիտ/կրեդիտժամ- 2/60

Հ/Հ	Թ ե մ ա	Լսարանային ժամեր					Ուսանողի ինքնուրույն աշխատաժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատաժամանակը
		Դասախոսություն	Գործնական	Լաբորատոր	Սեմինար	Ուս. պրակտիկա		
1.	Հայերենի պատմական քերակա-նությունը որպես գիտաձյուղ. դասընթացի առարկան խնդիրնե-րը եւ նպատակը: Հայերենի ձայնավորական եւ բա-ղաձայնական համակարգերի ծագումը եւ պատմական զարգա-ցումը: Հայերենի շեշտի հնդեվ-րոպական աղերսները, նրա դիրքի եւ բնույթի առանձնահատկությունները լեզվի ժամանակային եւ տարածքային կտրվածքներում	2					2	4
2.	Հայերենի բառակազմական եւ բա-ռապաշարային իրողությունների պատմական զարգացումը: Բառապաշարի ծագումնաբանա-կան շերտերի հարաբերակցու-թյունը պատմական շրջանում:	2					2	4
3.	Հայերենի հնչյունական համակարգի և բառապաշարի պատմական զարգացումը		2				2	4
4.	Հայերենի հոլովման համակարգի պատմական զարգացումը	2					2	4
5.	Հոլովները և հոլովումները հայերենի պատմական զարգացման մեջ		2				1	3
6.	Հայերենի դերբայական համակարգի եւ քերականական կարգերի ծագումն ու հետագա փոփոխությունները	2					2	4
7.	Բայական համակարգը պատմական զարգացման մեջ		2				1	3
8.	Բայական նոր եղանակաձեւերի եւ ժամանակաձեւերի առաջացումն ու պատմական զարգացումը	2					2	4
9.	Բայի եղանակների և ժամանակաձևերի պատմական զարգացումը		2				1	3
10.	Կրավորականության կարգի դրսեւորման պատմական	2					2	4

	զարգացումը							
11.	Սեռի կարգը հայերենի պատմական զարգացման մեջ		2				1	3
Ընթացիկ ստուգում 1								5
Ընթացիկ ստուգում 2								5
Ամփոփիչ ստուգում								10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ								60